

صفحه حافظه روزنامه فرهیختگان شنبه هر هفته با خبرها و روایت‌هایی از روزنامه‌ها و رسانه‌های سال‌های گذشته در همان هفته «حافظه» تاریخی شما را به چالش می‌کشد. مروری بر وقایع ۲۲ تا ۲۸ آذر در شماره امروز از نظر می‌گذرد.

محسن تاجیک
روزنامه‌نگار

دیروز این هفته

۲۳ آذر:

۱۳۶۵/کارت: ایران یک قدرت عظیم نظامی است که هنوز شناخته نشده است

جیمی کارتر، رئیس‌جمهور آمریکا در زمان پیروزی انقلاب اسلامی و تسخیر لانه جاسوسی آمریکا در ایران پس از شکست ماموریت رابرت مک‌فارلین در سفر به ایران در گفت‌وگویی اعلام کرد: «ایران هم اکنون به صورت یک قدرت نظامی عظیمی درآمده که هنوز شناخته نشده است.»

۱۳۸۲/صدام حسین بازداشت شد

صدام حسین، رئیس حزب بعث عراق که پس از حمله آمریکا به عراق مخفی شده بود نهایتاً بازداشت شد.

۲۵ آذر:

۱۳۶۵/ایجاد خط مستقیم بین واشنگتن - بغداد و کمک‌های اطلاعاتی آمریکا به عراق

پنتاگون رسماً اعلام کرد دولت آمریکا اطلاعات نظامی برای حملات دقیق به ایران را در اختیار حزب بعث عراق قرار می‌دهد.

۲۶ آذر:

۱۳۷۰/انتقال پیکر شهید تندگویان پس از ۱۱ سال از عراق به ایران

پیکر مطهر شهید محمدجواد تندگویان، وزیر نفت دولت شهید رجایی ۱۱ سال پس از اسارتش به ایران بازگشت. شهید تندگویان ۵۹ و یک ماه پس از پذیرش مسئولیت وزارت نفت و در جریان بازدید از پالایشگاه آبادان توسط نیروهای بعث عراق اسیر شد.

۲۸ آذر:

۱۳۵۶/تعیید آیت‌الله خامنه‌ای به ایرانشهر

آیت‌الله خامنه‌ای از روحانیون مبارز با رژیم پهلوی در مشهد توسط ساواک به سه سال تبعید در شهرستان ایرانشهر در استان سیستان و بلوچستان محکوم شد.

۱۳۵۸/امیرانتظام به اتهام همکاری با سازمان سیا بازداشت شد

عباس امیرانتظام، مستخنگوی دولت موقت که اسناد مربوط به جاسوسی و همکاری او با سازمان «سیا» پس از تسخیر سفارت آمریکا توسط دانشجویان پیرو خط امام لو رفت، توسط دادستانی کل انقلاب بازداشت شد.

میرحسین موسوی:

راحل مساله فلسطین فقط در مقابله سازش ناپذیرانه با اسرائیل و آمریکا است

میرحسین موسوی، نخست‌وزیر ۲۶ آذر ۶۶ و در حاشیه جلسه هیات‌دولت در واکنش به کشتارهای خونین رژیم صهیونیستی در نوار غزه گفت: «مسلمانان اکنون راه خود را یافته‌اند و با تکیه بر اسلام به مبارزات آزادیخواهانه خود تا پیروزی ادامه خواهند داد. این قیام مردمی در این ابعاد وسعت به‌ویژه از آن جهت حائز اهمیت است که هنگامی صورت می‌گیرد که سران مرتجع عرب در اجلاس ننگین «امان» همه به صفا امضا کنندگان قرارداد کمپ دبیود بیستوه تالش فراوان کردند تا ذهن مسلمانان را از دشمنی رژیم صهیونیستی به سوی ایران اسلامی منحرف کنند ولی مردم مسلمان ساکن اردوگاه‌های فلسطینی با قیام خود ثابت کردند دشمن اصلی رژیم اشغالگر قدس است. اگر شاهان، حکام و امیران عرب بخواهند با رژیم اشغالگر قدس مامشات کنند، خود مردم حتی با دست خالی به جنگ دشمن خواهند رفت و او را به زانو در خواهند آورد و این حرکت درعین حال مشت کسانیکه نام مقاومت فلسطین را در زده‌اند، باز می‌کند و نشان می‌دهد راه‌حل مشکل فلسطین فقط در مقابله سازش ناپذیرانه با رژیم اشغالگر قدس و آمریکا نهفته است.»

منتخب‌نیا:

خروج از حاکمیت هیچ توجیه منطقی‌ای ندارد

رسول منتخب‌نیا، عضو شورای مرکزی مجمع روحانیون مبارز ۲۶ آذر ۸۰ و در گفت‌وگو با ایسنا گفت: «به‌ریت اصلاحات باید به دست انسان‌های اندیشمند، دل‌سوز، آرد آشنا و مجرب باشد که با مواجهه با مشکلات میدان را خالی نکنند و احساس ضعف و سستی یا به‌بن بست رسیدن و شکست را در خود راه ندهند. افکار عمومی هم با اصلاحات هماهنگ است ولی نیاز به اندیشه و فکر و طرح و برنامه و مدیریت قوی تر است که متاسفانه از نیروهای موجود کمتر استفاده شده است. باید از انسان‌های متفکر و اندیشمند اسلامی و انقلابی بهتر و بیشتر استفاده شود و زمینه‌های علمی و اجتماعی برنامه‌ریزی کنند و فکر بدهند و از دانشگاهیان و حوزویان و صاحبان فکر و اندیشه استفاده شود، همچنین از انسان‌های مدیر و مندر لایق و شایسته استفاده بهینه به عمل آید. دست به خشونت زدن چه از سوی اصلاح‌طلبان و چه از سوی مخالفان اصلاحات هیچ توجیه عقلی و منطقی و شرعی ندارد. هرگونه تشنج، اختلاف و منازعه به زیان ملت و کشور خواهد بود و آنچه برای یک جامعه، دولت و حکومت لازم است، امنیت و آسایش و وحدت ملی است که همه گروه‌ها باید رعایت کنند. تشنج و درگیری به‌نفع دشمنان کشور، استعمار، منافقان و دشمنان داخلی است. کناره‌گیری و قهر کردن و خروج از حاکمیت هیچ توجیه منطقی و صحیح در شرایط فعلی نخواهد داشت.»

حسن قشقاوی:

۹۵ درصد دوم‌خردادی‌ها مذاکره با آمریکا را قبول ندارند

حسن قشقاوی، نماینده ریاط کریم در مجلس ششم ۲۷ آذر ۸۱ و در واکنش به اظهارات اخیر بهزاد نبوی، نایب‌رئیس مجلس ششم درباره لزوم مذاکره با کنگره آمریکا گفت: «مذاکره دوطرفه است و در شرایطی که نمایندگان کنگره آمریکایی‌ها اعم از دموکرات‌ها یا محافظه‌کاران کنگره در یک‌سال اخیر هیچ درخواست مذاکره‌ای با ما نداشته‌اند، طرح این موضوع پر چه مبنایی است. این نزد عشق به کج‌انیه است و هیچ سیاستمدار عاقلی این حرکت یک‌جانبه را نمی‌پسندد. در هر دو جناح کشور تا جایی که من می‌دانم اختلافات شدیدی راجع به آمریکا وجود دارد و من به‌طور قاطع اعتقاد دارم اکثریت فعلی مجلس در شرایط فعلی اعتقادی به مذاکره با آمریکا ندارند؛ مثلاً محتشمی، رئیس فراکسیون دوم خرداد، مواضعی مغایر با سخنان نبوی دارد. من می‌توانم بگویم بدون کمترین تردید، نودوپنج درصد اعضای فراکسیون دوم خرداد به شدت با مذاکره با آمریکا مخالفند. من با اکثریت دوستان صحبت کردم که نظر مرا تایید می‌کرد. برخورد‌های تندبین دو جناح لزوماً به عامل خارجی مثل آمریکا ارتباط ندارد. در زمان مجلس سوم، جناح اکثریت آن‌زمان با هرگونه تشنج‌زدایی با آمریکا مخالف بودند. بنابراین تغییر مواضع‌ها در داخل به‌مسائل خارجی مرتبط نیست.»

حسن روحانی:

تظاهر آمریکا به دوستی با ایران قابل‌باور نیست

آذرماه ۹۰ دولت آمریکا در بیانیه‌ای رسماً از راه‌اندازی یک سایت با نام «سفارت مجازی برای ایرانیان» خبر داد و مدعی شد این کار با هدف از بین بردن شکاف موجود میان ایرانیان و آمریکایی‌ها راه‌اندازی شده است. حسن روحانی، عضو شورای عالی امنیت ملی ۲۸ آذرماه نیز در واکنش به این اقدام آمریکا به مهر گفت: «راه‌اندازی سفارت مجازی آمریکا در ایران یک کار انفعالی است. چون دولت آمریکا مرتباً با تحریم‌ها و فشار هادر طول این چندسال به ضرر ملت ایران حرکت کرده است، قصد دارد با راه‌اندازی سفارت مجازی در ایران تظاهر کند که ما با مردم ایران خوب هستیم و فقط با حکومت ایران مشکل داریم. به اعتقاد بنده این ادعای آمریکایی‌ها برای هیچ‌کس قابل‌باور نخواهد بود.»

فرمان ۸ ماده‌ای امام‌خمینی برای تامین امنیت اجتماعی و قضایی مردم

فرمان ۸ ماده‌ای امام خمینی برای تامین امنیت اجتماعی و قضائی مردم

۲۴ آذر ۶۱ امام‌خمینی در پیامی هشت‌ماده‌ای خطاب به مسئولان کشور خواستار تدوین قوانین مربوط به امنیت اجتماعی و قضایی مردم شدند. هشت فرمان امام در این نامه عبارتند از: ۱- تهیه قوانین شرعیه و تصویب و ابلاغ آنها با دقت لازم و سرعت انجام گیرد و قوانین مربوط به مسائل قضایی که مورد ابتلای عموم و از اهمیت بیشتر برخوردار است در راس سایر مصوبات قرار گیرد، که کار قوه قضائیه به تأخیر یا تعطیلی نکشد و حقوق مردم ضایع نشود ۲- رسیدگی به صلاحیت قضات و دادستان‌ها و دادگاه‌ها با سرعت و دقت عمل شود تا جریان امور، شرعی و الهی شده و حقوق مردم ضایع نشود و به همین نحو رسیدگی به صلاحیت سایر کارمندان و متصدیان امور، بایستی طرفی کامل بدون مسامحه و بدون اشکال تراشی‌های جاهلانه که گاهی از تندر و هتاهل می‌شود، صورت گیرد تا در حالی که اشخاص فاسد و مفسد تصفیه می‌شوند اشخاص مفید و موثر با اشکالات واهی کنار گذاشته نشوند و میزان، حال فعلی اشخاص است. ۳- آقایان قضات واجد شرایط اسلامی در دادگستری و در دادگاه‌های انقلاب باید با استقلال و قدرت بدون ملاحظه از مقامی احکام اسلام را صادر کنند و در سراسر کشور بدون مسامحه و تعویق به کار پراهمیت خود ادامه دهند و مأموران ابلاغ و اجرا و دیگر مربوطین به این امر باید از احکام آنان تبعیت کنند تا ملت از صحت قضا و ابلاغ و اجرا و احضار، احساس آرامش قضایی و احساس کنند که در سایه احکام عدل اسلامی جان و مال و حیثیت آنان در امان است و عمل به عدل اسلامی مخصوص به قوه قضائیه و متعلقات آن نیست که در سایر ارگان‌های نظام جمهوری اسلامی از مجلس و دولت و متعلقات آن قوای نظامی و انتظامی و سپاه پاسداران و کمیته‌ها و بسیج و دیگر متصدیان امور نیز به‌طور جدی مطرح است و احدی حق ندارد با مردم رفتار غیراسلامی داشته باشد. ۴- هیچ‌کس حق ندارد کسی را بدون حکم قاضی که از وی موازین شرعیه باید باشد توقیف کند یا احضار کند، هر چند مدت توقیف کم باشد. توقیف یا احضار به عنف، جرم است و موجب تعزیر شرعی است. ۵- هیچ‌کس حق ندارد در مال کسی چه منقول و چه غیرمنقول و در مورد حق کسی دخل و تصرف کند یا توقیف و مصادره کند مگر به حکم حاکم شرع، آن هم پس از بررسی دقیق و ثبوت حکم از نظر شرعی. ۶- هیچ‌کس حق ندارد به خانه یا معزایه یا محل کار شخصی کسی بدون اذن صاحب آنها وارد شود یا کسی را جلب کند یا به نام کشف جرم یا ارتکاب گناه تعقیب و مراقبت کند یا نسبت به فردی اهانت کرده و اعمال غیرانسانی-اسلامی مرتکب شود یا به تلفن یا نوار ضبط صوت دیگری به نام کشف جرم یا کشف مرکز گناه گوش کند یا برای کشف گناه و جرم هر چند گناه بزرگ باشد، شنبود بگذارد یا دنبال اسرار مردم باشد و تجسس از گناهان غیر کند یا اسراری که از غیر به او رسیده ولو برای یک نفر فاش کند. تمام اینها جرم و گناه است و بعضی از آنها چون اشاعه فحشا و گناهان از کبایر بسیار بزرگ است و مرتکبان هر یک از امور فوق مجرم و مستحق تعزیر شرعی هستند و بعضی از آنها موجب حد شرعی است. ۷- آنچه ذکر شد ممنوع اعلام شد، در غیر مواردی است که در رابطه با توطئه‌ها و گروهک‌های مخالف اسلام و نظام جمهوری اسلامی است که در خانه‌های امن و تیمی برای براندازی نظام جمهوری اسلامی و ترور شخصیت‌های مجاهد و مردم بی‌گناه کوچک و بزرگ و ویرانی نقشه‌های خرابکاری و افساد فی الارض تعزیرات شرعی مجازات کنند.»

هاشمی‌رفسنجانی:

قطعنامه حقوق بشری که آمریکا، فرانسه، انگلیس و اسرائیل حرفش را بزنند، هیچ ارزشی ندارد

یک‌هشتمی‌رفسنجانی، امام‌جمعه‌موقت تهران، ۲۳ آذر ۶۴ و در خطبه‌های نمازجمعه‌تهران بیان‌رهن رای سازمان ملل در باره عدم‌عبایت حقوق بشر در ایران گفت: «ضد انقلاب و دشمنان مادر خارج الان به‌غالبیتی اقدام‌ده‌اند که مساله حقوق بشر را به‌صورت یک حرکت مذنبوحانه شروع کرده‌اند. از شکست صدام، مقاومت مردم، از حل مشکلاتی که اینها فکر می‌کردند در جامعه ممکن است به‌وجود آید، عصبانی شدند. الان یک تهاجم عجیب و غریبی در سراسر رسانه‌های غربی شروع شده است. مساله حقوق بشر در ایران از حربه‌های دوران زنگ‌زده ماست، درباره حقوق بشر در یکی از کمیسیون‌های کمیته‌های سازمان ملل مساله ایران برای مطرح کردند. از حضار که حدود ۲۰ نفر بودند حدود ۵۴ کشور رای دادند که در ایران حقوق بشر مراعات نمی‌شود. خب چه کسی شک دارد که ما ۵۴ دولت مخالف در دنیا داریم. اکثر اینها با ما مخالفند. رای اینها به تبع آمریکا، فرانسه، بلژیک، کانادا یا انگلیس علیه ما چه ارزشی دارد؟ مگر اینها برای است؟ آنها هیچ چیز غیر از اسارت مارمانی خواهند. هرچه از اسارت کمتر باشد آنها بر خلافش رای می‌دهند. این چه‌رابی است؟ حالا ۵۵ کشور دنیا اینجا رای دادند که شما حقوق بشر ندارید. آیا ما روی این حساب می‌کنیم؟ سازمان ملل خیال می‌کند با این کارش کاری می‌تواند از پیش ببرد. حال آن رای آن جور که وسیع هم بود، اکثریت هم رای داده بودند، خودشان را به مساله‌ای آلوده کردند. ضدانقلاب را دوباره راه انداختند. کارهایی که

محمد مفتح به‌شهادت رسید

صبح روز ۲۷ آذر ۵۸ محمد مفتح، رئیس دانشکده هیات دانشگاه تهران توسط اعضای گروهک فرقان در محل ورودی این دانشکده و به اتفاق دو محافظ خود ترور و به شهادت رسید. روزنامه جمهوری اسلامی در گزارشی درباره جزئیات این حادثه نوشت: «ساعت ۱۵:۱۵ دقیقه هنگامی که استاد مفتح به اتفاق پاسداران وارد راهروی ورودی دانشکده می‌شوند، مورد اصابت گلوله دو جوان قرار می‌گیرد. ابتدا پاسدار محافظ ایشان را به رگبار می‌بندند و سپس مفتح درحالی که گلوله‌ای به پیشانی اصابت کرده بود، خود را به محوطه دانشکده می‌رساند. مهاجمان از پشت سر چند گلوله دیگر شلیک می‌کنند که به کتف ایشان اصابت می‌کند و در همین حال ایشان روی زمین می‌افتد. پاسدار دیگر که در آستانه در راهرو محافظت می‌کرده به رگبار بسته می‌شود و چون گلوله به قلب وی اصابت می‌کند در همان لحظات اول به شهادت می‌رسد. دانشجویان به محض وقوع ترور و آگاهی از حادثه خود را به محوطه دانشکده رسانده و درحالی که مفتح پاسداران به‌شدت مجروح شده بودند، آنان را به بیمارستان‌های جم و امیراعلم منتقل کردند. رضوی، یکی از دانشجویان دانشکده اظهار داشت: «ما همه در کتابخانه بودیم که صدای تیراندازی را شنیدیم. از پشت پنجره طبقه دوم یکی از خواهران دانشجو را درحالی که فریاد می‌زد و به سر و صورت خود می‌زد

مشاهده کردم و همچنین یک جوان را دیدم که کلت به دست داشت و درحال فرار بود. جوان مسلح مجدداً پاسدار مجروح دم در دانشکده را به رگبار بست زیرا پاسدار قصد داشت مسلسل بوزی خود را بردارد و دفاع کند اما مورد اصابت گلوله قرار گرفت و همانجا به شهادت رسید. محوطه دانشکده خلوت بود زیرا در ساعت ترور همه دانشجویان کلاس داشتند و در کتابخانه دانشکده مطالعه می‌کردند.» شاه‌داهن عینی در گفت‌وگو با خبرنگار ما ضاربین را حدوداً ۲۳ یا ۲۴ ساله می‌دانستند و می‌گفتند ضاربین سه نفر بودند که دو نفر در عملیات ترور شرکت داشته و نفر دیگر درحالی که موتورسوار بوده و به انتظار ضاربین بوده است، ضاربین را با خود می‌برد. مفتح را پس از اصابت گلوله با یک اتومبیل به بیمارستان طالقانی منتقل کردند و کادر پزشکی بیمارستان بلافاصله عمل جراحی خود را آغاز کرد ولی تلاش پزشکان و جراحان به نتیجه نرسید و ایشان در ساعت ۱۲:۲۰ دقیقه به شهادت رسید.»

ناگهان متکی برکنار شد!

«ناگهان متکی برکنار شد»؛ این تیرتیری بود که روزنامه جام‌جم ۲۳ آذر ۸۹ روی صفحه اول خود درج کرد. ساعت ۱۶ روز قبل آن سایت اطلاع‌رسانی رئیس‌جمهور خبر عزل منوچهر متکی، وزیر امور خارجه و انتصاب علی‌اکبر صالحی به جای وی را روی خروجی خود قرار داد. این اتفاق درحالی بود که متکی به‌عنوان وزیر امور خارجه در ماموریت کاری در کشور سنگال بود. خبرگزاری مهر درباره این اتفاق نوشت: «موضوع تغییر متکی با توجه به حضور ۶ ساله وی در پست وزارت خارجه که در میان تمام وزرای دولت‌های نهم و دهم یک‌رکورد محسوب می‌شود و با عنایت به اینکه بارها در گذشته این موضوع مطرح شده بود مایه تعجب نبود اما آنچه حیرت‌همگان را برانگیخت، این بود که متکی برای ابلاغ پیام رئیس‌جمهور به رئیس‌جمهور سنگال در ماموریت کاری خارجی حضور داشت و هنوز به کشور بازنگشته حکم تغییر او منتشر شد! اعلام‌الدین بروجردی، رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس که گویا از ماجرای اطلاع‌بود، در تماسی بعد از شنیدن خبر برکناری متکی اظهار حیرت‌شگفتی کرد و بعد از آن دیگر به تماس‌ها جواب نداد. اطرافیان علی‌اکبر صالحی، سکندار جدید وزارت

خارج نیز در گفت‌وگوهای غیررسمی با خبرنگاران به‌عدم اطلاع وی از این تصمیم رئیس‌جمهور اشاره کردند. «روزنامه جام‌جم نیز در تحلیل چرایی این تغییر ناگهانی نوشت: «وجود اینکه منوچهر متکی جزئه‌نادر وزرایی بود که از دولت‌نهم به دولت‌دهم راه‌یافت اما در طول مدتی که وی بر مسند وزارت خارجه نشسته بود، بارها شایعاتی درباره کنار گذاشته شدنش مطرح شده بود. فرستادن رحیم‌مشایی [رئیس دفتر رئیس‌جمهور] به‌ارن مورد اعتراض وزیر برکنار شده قرار گرفته است و به همین دلیل این حکم برکناری به‌طور ناگهانی صادر شده است.» متکی همچنین در مراسم تودیع و معارفه خود حاضر نشد و اظهارات محمدرضا رحیمی، معاون اول رئیس‌جمهور مبنی بر آگاهی قبلی اش در تعیین سرپرست وزارت امور خارجه را تکذیب کرد و گفت: «در شب قبل از سفر به سنگال با احمدی‌نژاد دیدار داشتم و درباره سفر به چند کشور افریقایی با وی تبادل نظر کردم.»

کروبی: در هر صورت کاندیدا می‌شوم؛ حاضر به مذاکره برای ائتلاف نیستم

مهدی کروبی، دبیرکل حزب اعتماد ملی ۲۴ آذر ۸۷ و در جلسه شورای مرکزی این حزب از کارگروه اصلاح‌طلبان و شورای حکمت آن برای ائتلاف و کاندیداتوری در انتخابات ریاست‌جمهوری دهم انتقاد و اعلام کرد در هر صورت در انتخابات شرکت می‌کند و به هیچ‌وجه حاضر به گفت‌وگو و مذاکره برای ائتلاف نیست: «نماینده‌ای از طرف حزب اعتماد ملی به کارگروه اصلاح‌طلبان فرستادیم و در کارگروه، موضوع منشور ائتلاف و شورای حکمت مطرح شد که مورد تأیید اعضا قرار گرفت اما تا امروز هیچ کاندیدایی از جریان اصلاحات نه اعلام آمادگی کرده است و نه گفته شورای حکمت را قبول دارد. اکنون پس از همه فراز و نشیب‌ها وارد صحنه

خاتمی: موضوع تغییر قانون اساسی کاملاً انحرافی است

سیدمحمد خاتمی، رئیس‌دولت اصلاحات ۲۳ آذر ۸۳ و در همایش قانون‌اساسی گفت: «اگر معتقدیم در متن نظام اسلامی و قانون اساسی، ولایت‌فقیه‌داری جایگاه اساسی است که قانون اساسی نیز این اصل را در خود دارد، باید بدانیم که اگر قانون اساسی را نپذیریم، ولایت‌فقیه‌به یک نظریه فقهی، تنزل خواهد کرد و نمی‌توان به‌عنوان یک‌رکن از نظام آن را قرار داد، بنابراین معتقدان به ولایت‌فقیه و قانون اساسی نیز باید چارچوب این قانون را بپذیرند. حکومت ما مردم‌سالاری و اسلامی است و این خواست مردم بوده، قانون اساسی و نظام، باز نیچه نیست که هر روز بر سر آن بحث و سست شود. اینکه اسلام چیست و در دنیای متغیر کنونی چگونه اسلامی پاسخگو است؟ به اجتهاد برمی‌گردد